

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

14 iunie 2017 *

„Trimitere preliminară — Articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții — Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 — Articolul 1 alineatul (2) litera (a) — Domeniu de aplicare — Materii excluse — Regimuri matrimoniale — Desfacerea căsătoriei — Lichidarea unui bun dobândit în timpul căsătoriei”

În cauza C-67/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Rayonen sad Varna (Tribunalul de Raion Varna, Bulgaria), prin decizia din 26 ianuarie 2017, primită de Curte la 7 februarie 2017, în procedura

Todor Iliev

împotriva

Blagovesta Ilieva,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot și C.-G. Fernlund (raportor), judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, în conformitate cu articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

* Limba de procedură: bulgara.

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Todor Iliev, pe de o parte, și doamna Blagovesta Ilieva, pe de altă parte, cu privire la lichidarea unui autovehicul, în urma desfacerii căsătoriei lor.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1215/2012

- 3 În considerentul (34) al Regulamentului nr. 1215/2012, Consiliul Uniunii Europene a subliniat necesitatea de a asigura continuitatea între Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”) și regulamentele de înlocuire a acesteia, inclusiv în ceea ce privește interpretarea pe care Curtea a dat-o deja cu privire la dispozițiile acestei convenții echivalente cu cele ale prezentului regulament.
- 4 Articolul 1 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede:
- „(1) Prezentul regulament se aplică în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).
- (2) Prezentul regulament nu se aplică în ceea ce privește:
- (a) starea civilă și capacitatea persoanelor fizice, drepturile patrimoniale rezultate din regimurile matrimoniale sau din legăturile considerate prin legea aplicabilă acestora ca având efecte comparabile căsătoriei.”
- 5 Articolul 4 alineatul (1) din acest regulament are următorul cuprins:
- „Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.”
- 6 În temeiul articolului 80, Regulamentul nr. 1215/2012 abrogă Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).
- 7 Potrivit articolului 81 din Regulamentul nr. 1215/2012:
- „[...]”
- [Prezentul regulament] se aplică începând cu 10 ianuarie 2015, cu excepția articolelor 75 și 76, care se aplică începând cu 10 ianuarie 2014.”

Convenția de la Bruxelles

- 8 Articolul 1 din Convenția de la Bruxelles are următorul cuprins:
- „Prezenta convenție se aplică în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. [...]”

Sunt excluse de la aplicarea convenției:

1. starea și capacitatea persoanelor fizice, raporturile patrimoniale dintre soți, testamentele și succesiunile;

[...]”

Dreptul bulgar

Codul de drept internațional privat

- 9 Articolul 4 alineatul 1 punctul 2 din Codul de drept internațional privat prevede:

„Instanțele și alte organisme bulgare au competență internațională atunci când:

[...]

2. reclamantul sau solicitantul este resortisant bulgar sau o persoană juridică de drept bulgar.”

Codul familiei

- 10 Articolul 21 alineatul 1 din Codul familiei prevede că soții au aceleași drepturi asupra bunurilor dobândite prin contribuții comune în timpul căsătoriei, indiferent de numele sub care au fost dobândite.
- 11 Potrivit articolului 28 din acest cod, în cazul încetării comunității legale de bunuri, soții au dreptul la cote egale.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 Domnul Iliev, cetățean bulgar, și doamna Ilieva, cetățean italian și bulgar, s-au căsătorit la 1 iunie 2007 la Shumen (Bulgaria).
- 13 La 2 iulie 2015, căsătoria dintre părți a încetat printr-o decizie a Rayonen sad Shumen (Tribunalul Districtual din Shumen, Bulgaria).
- 14 În urma pronunțării divorțului de această instanță, domnul Iliev a introdus o acțiune la instanța de trimitere prin care a solicitat lichidarea unui autovehicul cumpărat de doamna Ilieva și înregistrat pe numele acesteia în noiembrie 2009.
- 15 Domnul Iliev susține că acest vehicul a fost cumpărat datorită unor fonduri comune în perioada în care părțile erau căsătorite și că, în temeiul articolelor 21 și 28 din Codul familiei, autovehiculul aparținea atât unei părți, cât și celeilalte, chiar dacă era înregistrat în Italia numai pe numele doamnei Ilieva.
- 16 Potrivit deciziei de trimitere, deși domnul Iliev și doamna Ilieva au fost înregistrați ca având domiciliul cu titlu permanent în Bulgaria, este necesar să se considere că aveau reședința obișnuită pe teritoriul italian la data căsătoriei lor civile, a dobândirii autovehiculului, a pronunțării divorțului și a introducerii acțiunii din litigiul principal. Această instanță precizează că doamna Ilieva locuiește și muncește în Italia în mod continuu de 10 ani, că ea a declarat autorităților bulgare, la 14 martie 2016, că locuia în Italia și că, pe cartea sa de identitate eliberată de autoritățile italiene, apare ca având reședința în Alba, provincia Cuneo (Italia).

- 17 Doamna Ilieva contestă competența instanțelor bulgare de a se pronunța asupra cauzei principale, considerând, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, că instanțele italiene sunt competente.
- 18 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la acest aspect în măsura în care dispune doar de o hotărâre pronunțată de Curtea Supremă bulgară în cadrul unui divorț și referitoare la o cauză de lichidare a unor bunuri dobândite în timpul căsătoriei. Potrivit acestei hotărâri, excepția prevăzută la articolul 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 privește doar cauzele referitoare la regimul matrimonial astfel cum a fost definit la anumite articole din Codul familiei, care nu cuprind asemenea lichidări. Ar rezulta de aici că acestea intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat. Potrivit respectivei instanțe, dacă regulamentul este aplicabil unor asemenea lichidări, instanțele italiene ar fi competente să se pronunțe în cauza principală, conform articolului 4 alineatul (1) din regulamentul amintit. În schimb, în cazul în care acesta din urmă nu s-ar aplica, instanțele bulgare ar fi competente, în temeiul articolului 4 alineatul 1 punctul 2 din Codul de drept internațional privat.
- 19 În aceste condiții, Rayonen sad Varna (Tribunalul de Raion Varna, Bulgaria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) O acțiune de partaj între foști soți cu privire la un bun mobil dobândit în timpul căsătoriei sub regimul comunității legale de bunuri reprezintă un litigiu în materie de regimuri matrimoniale în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul [nr. 1215/2012]?
- 2) Un litigiu cu privire la partajul unui bun mobil, dobândit în timpul căsătoriei, dar înregistrat la autoritățile naționale competente numai pe numele unuia dintre soți, este exclus din domeniul de aplicare al Regulamentului [nr. 1215/2012] potrivit articolului 1 alineatul (2) litera (a) din acesta?
- 3) Care este instanța competentă pentru soluționarea unui litigiu între foști soți cu privire la proprietatea bunurilor mobile dobândite în timpul căsătoriei în cazul în care soții sunt cetățeni ai unui stat membru al [Uniunii Europene], dar în cadrul procedurii s-a stabilit că, la momentul încheierii căsătoriei, al dobândirii bunurilor, al încetării căsătoriei și al formulării cererii de partaj după încetarea căsătoriei, aveau domiciliul în alt stat membru?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 20 În temeiul articolului 99 din Regulamentul de procedură, atunci când răspunsul la întrebarea formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 21 Se impune aplicarea acestei dispoziții în prezenta cauză.
- 22 Prin intermediul celor trei întrebări ale sale, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că un litigiu precum cel din cauza principală, referitor la lichidarea, în urma pronunțării unui divorț, a unui bun mobil dobândit în timpul căsătoriei de către soți resortisanți ai unui stat membru, dar care au domiciliul în alt stat membru, intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1215/2012 sau dacă intră în domeniul de aplicare al regimurilor matrimoniale și, prin urmare, al excluderilor care figurează la articolul 1 alineatul (2) litera (a) menționat.
- 23 În această privință, trebuie amintit că, în măsura în care Regulamentul nr. 1215/2012 înlocuiește în prezent, în relațiile dintre statele membre, cu excepția Regatului Danemarcei, Convenția de la Bruxelles, interpretarea dată de Curte în privința acestei convenții este valabilă și în ceea ce privește

regulamentul menționat atunci când dispozițiile acestuia și cele ale Convenției de la Bruxelles pot fi calificate drept „echivalente”. Astfel cum reiese din considerentul (34) al Regulamentului nr. 1215/2012, trebuie asigurată continuitatea de interpretare între Convenția de la Bruxelles și regulamentul menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 octombrie 2011, *Realchemie Nederland*, C-406/09, EU:C:2011:668, punctul 38).

- 24 În ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1215/2012, este necesar să se constate că articolul 1 alineatul (2) litera (a) din acesta coincide cu articolul 1 al doilea paragraf punctul 1 din Convenția de la Bruxelles și că aceste două dispoziții sunt redactate în termeni similari.
- 25 În consecință, trebuie să se facă trimitere la jurisprudența Curții cu privire la articolul 1 al doilea paragraf punctul 1 din Convenția de la Bruxelles și în special la Hotărârea din 27 martie 1979, de *Cavel* (143/78, EU:C:1979:83).
- 26 În această hotărâre, Curtea a examinat dacă un litigiu referitor la o măsură asiguratorie cu privire la bunuri, în cadrul unei proceduri de divorț, intra sub incidența Convenției de la Bruxelles, dat fiind caracterul patrimonial al măsurii în discuție.
- 27 Curtea a arătat că, dată fiind specificitatea anumitor materii, printre care starea civilă și capacitatea juridică a persoanelor fizice, regimurile matrimoniale, testamentele și succesiunile, litigiile cu privire la aceste materii au fost excluse din domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles (Hotărârea din 27 martie 1979, de *Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, punctul 6).
- 28 Curtea a decis că noțiunea „regimuri matrimoniale”, care figurează la articolul 1 al doilea paragraf punctul 1 din Convenția de la Bruxelles, cuprinde nu numai regimurile de bunuri concepute în mod specific și exclusiv de anumite legislații naționale în vederea căsătoriei, ci și toate raporturile patrimoniale rezultate direct din legătura conjugală sau din desfacerea acesteia (Hotărârea din 27 martie 1979, de *Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, punctul 7).
- 29 Curtea a concluzionat că litigiile privind bunurile soților în cursul procedurii de divorț se pot referi sau, după caz, pot fi strâns legate, prima categorie, fie de aspecte referitoare la starea persoanelor, a doua categorie, fie de raporturile juridice patrimoniale dintre soți care rezultă direct din legătura conjugală sau din desfacerea acesteia, a treia categorie, fie de raporturile juridice patrimoniale existente între ei, dar fără legătură cu căsătoria, și că doar litigiile referitoare la această din urmă categorie intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles, în timp ce litigiile referitoare la primele două trebuie excluse din domeniul de aplicare al acesteia (Hotărârea din 27 martie 1979, de *Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, punctul 7).
- 30 În consecință, în ceea ce privește un litigiu între foști soți referitor la lichidarea unui bun mobil dobândit în timpul căsătoriei, întrucât acest litigiu privește raporturile juridice patrimoniale dintre aceste persoane rezultate direct din desfacerea căsătoriei, el nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1215/2012, ci face parte din cea de a doua categorie menționată la punctul anterior.
- 31 Pe de altă parte, trebuie să se adauge că Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183), deși are în vedere, în temeiul articolului 1 alineatul (1) litera (a), materiile civile privind divorțul, se aplică, astfel cum reiese din considerentul (8) al acestuia, numai desfacerii unei legături matrimoniale, cu excluderea unor probleme precum cauzele de divorț, efectele patrimoniale ale căsătoriei sau celelalte eventuale măsuri accesorii.

- 32 În consecință, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că un litigiu precum cel din cauza principală, cu privire la lichidarea, în urma pronunțării unui divorț, a unui bun mobil dobândit în timpul căsătoriei de către soți resortisanți ai unui stat membru, dar care au domiciliul în alt stat membru, nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, ci în domeniul regimurilor matrimoniale și, prin urmare, al excluderilor care figurează la respectivul articol 1 alineatul (2) litera (a).

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 33 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că un litigiu precum cel din cauza principală, cu privire la lichidarea, în urma pronunțării unui divorț, a unui bun mobil dobândit în timpul căsătoriei de către soți resortisanți ai unui stat membru, dar care au domiciliul în alt stat membru, nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, ci în domeniul regimurilor matrimoniale și, prin urmare, al excluderilor care figurează la respectivul articol 1 alineatul (2) litera (a).

Semnături